UUTISET

Kriisi ei ole pelkästään suomalainen ongelma.
Se on koetellut koko Eurooppaa. **TUTKIMUSJOHTAJA PERTTU PYYKKÖNEN, PTT**

PTT:N TALOUSTUTKA

Jouluvaloa

Kotieläintilojen tilanne on ollut hyvin hankala koko vuoden. Kustannukset ovat pysytelleet korkeina. Vaikka tuottajahinnat ovat nousseet, ei nousu ole ollut riittävä korjaamaan pitkään jatkunutta heikkoa kannattavuutta.

Kustannuskriisissä on pääosin kyse hintatasosta, mutta kyllä tänä vuonna on ollut myös olosuhteisiin liittyviä tekijöitä, jotka ovat lisänneet kustannuspaineita.

Korjuuolot olivat paikoin erittäin hankalat. Tämä näkyi muun muassa kohonneina kuivauskustannuksina, puimatta jääneenä viljana, korjaamatta jääneenä säilörehuna ja pisteenä iin päälle levittämättä jääneenä lantana. Kotieläintiloilla kaikki tämä tuntuu sekä tuotannossa rehun laadun kautta ja myös lisääntyneenä rehun ostotarpeena.

Ehdottomasti hankalin on tilanne ollut sianlihantuotannossa. Rehukustannuksen osuus on suuri, ja varsinkin hiljattain investoineiden tilojen asema on ollut vaikea. Kun kustannuskriisi on vaivannut jo pitkään ja otetaan huomioon myös politiikkamuutokset, ei tarvitse ihmetellä tuotannon selvää vähentymistä.

Kriisi ei kuitenkaan ole pelkästään suomalainen ongelma. Se on koetellut koko Eurooppaa. Tarjonta pienenee muuallakin. Markkinoiden pitäisi tällöin korjaantua niin, että hintataso nousee. Näin on selvästi käynytkin. Yleisen taloustilanteen heikentyminen lisää kuitenkin epävarmuutta kysyntään ja erityisesti lisäarvotuotteiden kysyntään.

Maitosektorilla tilanne on ollut lihasektoria parempi meillä Suomessa. Tuoreimmat uutiset kertovat myös, että jatkossakin pärjätään eurooppalaisessa kilpailussa varsin hyvin. Maitotuotemarkkinoiden suuri haaste on lisäarvotuotteiden kysynnän säilyminen.

Toinen iso kysymys, jonka ratkaisu vähentäisi huomattavasti epävarmuutta tulevaisuudesta, olisi kansallisen tuen maksuperusteista päättäminen maitokiintiöiden lakatessa. Asiasta päättäminen on pääasiassa omissa käsissämme, joten toivottavasti siinä päästään kaikkia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun mahdollisimman pian. Edellytykset asiasta päättämiselle ovat varmasti olemassa.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen on myös työn alla. Aikataulu tiukkenee kuitenkin koko ajan. Ehdotus sisältää joitakin uhkakuvia Suomen näkökulmasta, mutta edellytykset Suomen maatalouden edut tyydyttävällä tavalla huomioon ottavalle ratkaisulle ovat siinäkin olemassa.

Politiikka luo kuitenkin vain reunaehdot. Viime kädessä maatalouden kannattavuus ja tulevaisuus on kiinni markkinoista. Positiivisia merkkejä on näköpiirissä. Pahitteeksi ei olisi, että signaalit vahvistuisivat.

Joulu on myös valon juhla. Haasteita maatalouden kannattavuuden suhteen riittää varmasti jatkossakin. Markkinoiden on kuitenkin pakko toimia siten, että ensi vuosi on valoisampi myös kotieläintiloilla. Jos ei ole, niin sitten pitää kyllä jo epäileväisimmänkin Tuomaan ottaa huomioon se mahdollisuus, että markkinoilla ei kaikki ole niin kuin pitää.

PERTTU PYYKKÖNEN on PTT:n tutkimusjohtaja.

perttu.pyykkonen@ptt.fi

OIKAISU

Fosforiuutisessa virheitä

Lannoitetehtaiden päästöistä kertovassa MT:n jutussa 14.12. kerrottiin, että yksittäisen venäläisen lannoitetehtaan alueelta tulevat päästöt olivat vuosi sitten yhtä suuret kuin koko Suomen fosforikuormitus. Pitää olla ”leville käyttökelpoinen fosforikuormitus Itämereen”.

Katastrofin paljastuttua päästöt on saatu vähennettyä kymmenesosaan eli noin sataan tonniin vuodessa eikä puolitettua tuhanteen tonniin vuodessa kuten jutussa väitettiin.

MT

Pekka Hänninen aikoo entistää vanhat traktorit eläkepäivillään

40 vuotta viljelijänä ehtii täyttyä ennen sukupolvenvaihosta.

Perholainen maatalousyrittäjä **Pekka Hänninen** jatkaa maatalouskoneiden parissa, kun hän kohta jättää tilanpidon. Hän odottaa parhaillaan luopumistukea.

Hänninen suunnittelee eläkepäivillä rakentavansa hallin koneilleen. Siellä hän entistää aarteitaan. Kokoelman tähti on Valmet-traktori vuodelta 1952.

”Se on 54. Suomessa tehty Valmet”, Hänninen ylpeilee.

Vilho-isä osti Valmetin uutena Helsingin olympiavuonna. Entistämistä odottaa samaten neljä Nuffieldia, joista kaksi palveli tilalla 60-luvulla.

”Kaikki maatalouskoneet kiinnostavat.”

Hänniset rakentavat kesämökistä vakituista asuntoa eläkepäiviksi. Isäntä sovittaa samalle tontille askarteluhallia.

Pitkä päivätyö vaihtuu vapaaksi

Hännisillä tehdään sukupolvenvaihdos vuodenvaihteessa. **Raili Hänninen** saa luopumistuen silloin, Pekka Hänninen puolentoista vuoden päästä. Poika **Esa Hänninen** jatkaa tilanpitoa.

Pekka Hänninen on nyt 54-vuotias. Luopumistuki hänelle maksetaan, kun 56 vuoden varsinainen ikäraja täyttyy.

”Ehdin vielä pitää 40-vuotistaiteilijajuhlia.”

Pekka Hänninen aloitti työt tilalla 14-vuotiaana ja vastuullisena 17-vuotiaana. Saimi-äiti loukkaantui työtapaturmassa, jolloin koulupoika otti ohjakset. Ritva-sisar ja Seppo-veli auttoivat.

Poika selvitti koulunkäynnin loppuun. Hän kävi aamuin ja illoin lypsyllä. Ajokortiton poika sai sisaruksilta apua konetöissä ja siirroissa.

”Intoa piisasi silloin ja aivan viime vuosiin asti.”

Vaihdosta ei haluttu viivyttää

Nyt Hänniset katsovat oman osansa tehdyksi.

Tilalla on yli 30 hehtaaria peltoa ja liki 50-päinen karja. Aikanaan aloitettiin viidellä lehmällä ja yhdeksällä hehtaarilla.

Jatkaja, 26-vuotias Esa Hänninen, on kartuttanut osaamistaan Perhon maatalousoppilaitoksessa ja kotitilalla. Lomittajana hän työskenteli pitkään.

Sukupolvenvaihdoksesta Hänniset ovat puhuneet nelisen vuotta. Asiaa ei venytetty yhtään, kun luopumistuki nyt antaa siihen mahdollisuuden.

Luopujan ikäraja nousee 59 vuoteen perheen sisäisissä sukupolvenvaihdoksissa vuoden 2014 alusta.

”Ei hyvältä kuulosta”, Pekka Hänninen kommentoi.

JUHANI VIITALA

Pekka Hänninen teki 40 vuoden uran maataloudessa.

PEKKA FALI

Vanha Nuffield palveli aikanaan maatilalla, jonka pidon Pekka Hänninen luovuttaa pojalleen.

Lisämaan kaupat loppuvat ja tuloraja nousee luopumistuessa

Luopumistuessa alkavat viimeiset viikot niille, jotka haluavat luopua maataloudesta tämänvuotisin ehdoin.

Lisämaan kaupat loppuvat luopumistuessa vuodenvaihteessa. Sukupolvenvaihdoksissa nostetaan maatilan kannattavuusrajaa.

Luopumistukea pitää hakea viimeistään joulukuun viimeisenä päivänä, jos haluaa sen tämänvuotisin ehdoin.

Mitenkään poikkeavasti ei luopumistukea ole tänä vuonna haettu. Joka kymmenes tekisi lisämaasta kaupat naapurin tai muun viljelijän kanssa.

”Viime päivinä lisämaahakemuksia on tullut tavallista enemmän”, yksikön päällikkö **EilaTamminen** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta laskee. Marraskuun loppuun mennessä luopumistukihakemus on tehty yhteensä 420 maatilalta.

Luopuvalta tilalta edellytetään kannattavuutta. Nyt yrittäjätuloa pitää jäädä vähintään 10 000 euroa seuraavan viiden vuoden jakson aikana.

Ensi vuonna ehtona on, että yrittäjätuloa kertyy 15 000 euroa kutakin luovutuksensaajaa kohti.

Sukupolvenvaihdos jää ensi vuonna ainoaksi keinoksi saada luopumistukea. Lisämaan kaupat loppuvat. Pellon vuokraus päättyi jo vuosi sitten.

Luopumistuesta haetaan ensin aina etukäteispäätöstä. Luonnoskauppakirja sekä muut liitteet tarvitaan mukaan.

Hakemus jätetään Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen, Mela-asiamiehelle tai kunnan maatalousviranomaiselle.

Melassa ei ehditä tämän vuoden puolella käsitellä kaikkia luopumistuen hakemuksia, mutta tämänvuotiset ehdot ovat silti voimassa

Melan ennakkopäätös on voimassa vuoden eli 12 kuukautta.

”Tärkeintä on nyt saattaa hakemus vireille joulukuun aikana”, Eila Tamminen hoputtaa.

JUHANI VIITALA

Puolan paluu vilja-aitaksi voi viedä vuosikymmeniä

Puolan paluu Euroopan vilja-aitaksi on mahdollista, mutta se vie aikaa. Kyse on vuosikymmenistä, yhdestä tai kahdesta sukupolvesta, toteaa tutkija **Csaba Jansik** MTT taloustutkimuksesta.

Pirstoutunut tilarakenne, yli miljoona pikkutilaa ja niiden takana lymyävä miljoonan ihmisen piilevä työttömyys vaativat ensin ratkaisua. Väelle pitää löytää muuta työtä, jotta tilarakenne voisi muuttua, Jansik sanoo.

MTT taloustutkimus julkaisi torstaina Puolan elintarvikesektoria käsittelevän selvityksen, joka on tehty Vilja-alan yhteistyöryhmän toimeksiannosta.

Jansikin mukaan peltoviljelyssä on paljon hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Viljasato voitaisiin kaksinkertaistaa nykyisestä, mikäli tuotantoa pystytään järkeistämään.

Siipikarja kasvaa, sianpito ei

Selvityksen kirjoittaneen Jansikin mukaan Puolan maatalous on hyötynyt maan EU-jäsenyydestä ja lähes kaikki toimialat ovat kasvaneet. Elintarvikkeita viedään 2–3 miljardin euron edestä enemmän kuin tuodaan.

Etenkin siipikarjan kasvatus laajenee nopeasti.

Sianlihan tuotanto kasvoi ensimmäiseen viljakriisiin 2007 saakka. Kallis rehu romutti tilojen kannattavuuden, eikä ala ole toipunut iskusta. Viidessä vuodessa lihasikojen määrä on vähentynyt kolmanneksen alle 12 miljoonaan sikaan.

Puola ei kisaa kauralla

Puola tuottaa vuosittain miljoona kiloa kauraa ja maan on pelätty tulevan mukaan Suomelle tärkeäille elintarvikekauran markkinoille. Jansikin mielestä pelko on turha.

Kaura on jäänyt Puolassa muiden kannattavampien kasvien, kuten maissin ja vehnän varjoon. Puolasta tulee jonkin verran ruista Suomeen, mutta ei juuri muuta.

Kolmen viime vuoden aikana Puola on tuottanut vuosittain 27 miljardia kiloa viljaa, mistä kaksi kolmasosaa kuluu karjan rehuihin. Loppu jakautuu karkeasti puoliksi teollisuuden ja viennin kesken.

Puola on iso vehnän viejä, mutta myös lähes yhtä iso tuoja. Maan on jakautunut tavallaan kahtia.

Maan eteläosissa sato alittaa kulutuksen ja viljaa tuodaan Unkarista ja Tshekeistä. Toisaalta Itämeren rannikkoseuduilla ja maan länsiosissa viljaa on yli oman tarpeen ja sitä laivataan kolmen sataman kautta etupäässä Hampuriin.

Sopimustuotanto lopahti talvituhoihin

Viljan sopimusviljely kasvoi ripeästi viime vuosikymmenen lopulla, mutta pahat talvituhot kolme vuotta sitten lopettivat sen.

Ostajat vaativat viljelijöitä toimittamaan sovitut viljat, mutta viljaa ei ollut, ei edes naapurimaissa.

Sopimusten tekeminen ei ole virinnyt sen jälkeen. Viljaa myydään käteisellä päivän hintaan. Myllyt luottavat siihen, että viljaa saa, jos ei kotimaasta niin sitten naapurimaista. Jopa niin paljon, että viljaa ei yleensä varastoida.

Viljan rahtaaminen on vaivatonta verrattuna Suomeen, jossa kaikki kulkee meritse, Jansik sanoo.

VEIKKO NIITTYMAA

Jätä ilmoituksesi viiminen:
MT pe 28.12. ilmoitus pe 21.12. klo 16
MT ke 2.1. ilmoitus pe 28.12. klo 10

Lehti ei ilmesty 24.12. eikä 26.12.

Soita heti 020 413 2321 ja varaa ilmoitustilaa!

Ilmoitusaineistot: ilmoitus@maaseuduntulevaisuus.fi

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti
Lukijamäärä 319 000 (KMT S11/K12)
Levikki 83 259 kpl (LT/11)